

Dítě nadané, či s vysokým potenciálem v MŠ. Marie Čermáková

HLAVNÍM CÍLEM VZDĚLÁVÁNÍ JE VYTVOŘIT MUŽE A ŽENY, KTEŘÍ JSOU SCHOPNI DĚLAT NOVÉ VĚCI A NEJEN PROSTĚ OPAKOVAT, CO UDĚLALY PŘEDCHOZÍ GENERACE.

- Jean Piaget -

NADÁNÍ - soubor vloh, jako předpoklad u úspěšnému rozvíjení schopností, nejčastěji používáno

ve spojení s jedinci s nadprůměrným nadáním

- schopnost naučeného přenést do života

TVOŘIVOST - neoddělitelná součást nadání, nelze ji vtrhnout ze společenského dění, nápad se porovná s tím, co již společnost má, pak se ukáže, někdy až s odstupem času zda toto je přínosné

TALENT - soubor schopností, považovaný za vrozený, umožňující dosáhnout v určité oblasti nadprůměrný výkon

OBEČNÁ INTELIGENCE – specifická inteligence i určitému oboru, vyplývá a navazuje na obecnou inteligenci, specifická inteligence nemůže bez obecné fungovat, nelze se bez ní prosadit

ABY NADÁNÍ, ČI TALENT BYLY PLNĚ ROZVINUTY, JE NUTNÉ POSILOVAT SCHOPNOST PŘEKONÁVAT PŘEKÁŽKY A DOTÁHNOUT VĚCI DO KONCE, COŽ SE DÍTĚ UČÍ JIŽ OD NEJÚTLEŠÍHO VĚKU. V ZÁJMU MAXIMÁLNÍHO ROVINUTÍ V JEJICH DALŠÍHO UPLATNĚNÍ JE ZAPOTŘEBÍ POSILOVAT VŠECHNY SLOŽKY OSOBNOSTI, ABY BYLO NADÁNÍ A TALET POUŽITELNÉ.

PRVNÍ SIGNÁLY – rané čtení, operace s abstraktními symboly

- časně mluvení, rychlejší mluva
- vynikají při výuce cizího jazyka
- dokážou používat dvojité asociace
- vyžadují jiný druh ocenění, než jiní

Může být však také dys., introverze, nepodnětnost.

Neúspěch snáší velice často hůře, než jejich vrstevníci. V oblasti sociálních vztahů mohou mít problémy, jelikož začne působit větvení problémů: „Co když.....“

Nadprůměrně na dané dítě však často dokáže manipulovat se svými rodiči. S manipulacemi se naučí zacházet do 7 let. Je nutné tomuto předcházet, nedovolit tyto techniky používat, uplatňovat a dodržovat při výchově dohodnutá pravidla a správný výchovný přístup.

JE NUTNÉ VŠEOBECNĚ TRÉNOVAT VŮLI DÍTĚTE. Jestliže se mu nedostává dostatečné zátěže, stává se pro něj návykem, že řešení trvá krátkou dobu, nezvykne si na zátěž a pokud pak přijde taková situace, hledá důvody, proč to nejde, namísto vhodného řešení, což je obtížnější.

I u dětí nadaných je nutné brát v úvahu individuální odlišnosti tak, jako u běžné populace :

- určitý typ těchto dětí přemýšlí a mlčí, ačkoliv se může zdát, že je myšlenkami nepřítomné, dítě pouze analyzuje situaci a zpracovává informace způsobem, který mu vyhovuje způsobem
- jiný skupina těchto dětí potřebuje naopak potřebuje o věcech mluvit a tak si ujasňovat fakta, k výsledku dojde dedukcemi, které si dialogem ujasní
- některé děti rády soutěží a jsou ze své podstaty orientované na výkon
- na druhé straně existuje skupina dětí, které nejsou výkonnostně orientované, ba naopak limity je stresují, jelikož vzhledem ke svému založení hledají souvislosti, nová řešení a potřebují věci zpracovat do hloubky, či zpracovat postupně, jednu věc po druhé v dostatečném čase

VŠEOBECNĚ BYCHOM VŠAK MĚLI MÍT NA PAMĚTI, ŽE V PROSTŘEDÍ, KTERÉ JE PRO NĚ NESTIMULUJÍCÍ, NEPOUŽÍVAJÍ SVŮJ POTENCIÁL, JELIKOŽ Z PODSTATY SVÉ INTELIGENCE POCHOPÍ, ŽE SPOLEČNOST, VE KTERÉ JSOU, TOTO NEPŘIJME. SVÝM ZPŮSOBEM TAK A POTLAČUJÍ SEBE. JE NUTNÉ SI UVĚDOMIT, ŽE JE TO POUZE MALÉ PROCENTO POPULACE, KTERÁ VELMI ŠPATNĚ HLEDÁ „ROVNOCENÉHO PARTNERA“, JENŽ BY MU ROZUMĚL.

IDENTIFIKACE NADPŘOMĚRNÉHO

NADÁNÍ

V MŠ, či ZŠ

Rodiče

Prostřednictvím PG – PS poraden

Jiná poradenská zařízení

Dítě samo

ROLE NADANÉHO ŽÁKA

ŘEŠITEL – KOLEGA – potřebuje mluvit, konzultovat, takto hledá řešení

SÓLISTA IZOLANT – (POUSTEVNÍK) – VĚDEC – baví jej bádát, ale o samotě v klidu

SÓLISTA HEREC – potřebuje publikum, v testu pro sebe selhává, je zde nedostatek motivace

SAMARITÁN – dokáže dobře přecházet z jednoho kódu do druhého, dobré jazykové nadání, jdou do hloubky, pomáhá jim vědomí, že to co znají mohou předat dál

KOORDINÁTOR – první provede vhléd do úlohy a po té rozdává úkoly ostatním

VŮDCE, VZOR, (HRÁČ, KONKURENT) –

soutěživý typ, je zde přítomen prvek rivality

GURMÁN, ESTÉT – důležitou je pro ně, aby se

jim to líbilo, tedy vhodné naformulování úlohy

Ačkoliv některý z typů převažuje, může jít o prolínání různých přístupů. Je však vhodné zjistit směrem k převažujícímu typu, jaká motivace je nevíce vyhovující.

MOŽNÉ PROJEVY, KTERÝMI SE LIŠÍ DĚTI S VYŠŠÍM POTENCIÁLEM OD SVÝCH VRSTEVNÍKŮ.

V předškolním věku nesledujeme vyhraněnost, mluvíme spíše o dětech „všeobecně nadaných“ bez nápadnější vyhraněnosti.

NĚTERÉ TYPICKÉ ZNAKY TĚCHTO DĚTÍ :

- Velká iniciativa
- Dobře vyvinutý vlastní smysl pro humor
- Neobvykle vysoké osobní standardy (cíle)
- Netrpělivost (jak se sebou tak s ostatním)
- Citlivost (přecitlivělost)
- Široký okruh zájmů
- Rozsáhlé vědomosti a znamenitost v určitém oboru
- Preferování společnosti starších dětí a dospělých
- Touha řídit druhé v hraní i ve skupinových aktivitách
- Velké zaujetí pro otázky filosofického a univerzálního (obecného) charakteru

A co se dá vlastně měřit? – testy existují pro děti již od 2 let věku

- Verbální schopnosti, slovní zásoba
- Matematické představy (pojem č. řady, základní mat. operace s přechodem přes 10)
- Logické myšlení
- Analyticko-syntetická složka (pojem plochy, prostoru, částí a celku)
- Všeobecné vědomosti, přehled
- Praktické myšlení, orientace v běžných soc. situacích
- Grafomotorika (abstraktní předloha, volná kresba)
- Školní připravenost/zralost
- - **držení tužky, základní předškolní vědomosti, sociální návyky,**
- **spolupráce s cizí autoritou,**
- **koncentrace pozornosti, úroveň**
- **výslovnosti atp.**

Pedagogické zásady pro vzdělávání dětí s vyšším potenciálem.

- Podpora rozvoje rozumových schopností na vlastní úrovni a vlastním tempem.
- Umožnit realizovat své zájmy a témata.
- Podpora komunikační a sociální dovednosti
- Umožnit kompenzovat slabé oblasti a harmonizovat osobnostní specifika.
- Přistupovat z pozice přirozené autority, vyvarovat se direktivnímu jednání, dítě musí cítit „přirozený“ respekt v zájmu dítěte vymezit hrance.
- Umožnit vyniknout a naučit prohrát.

